

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԱՅՈՑ ՁՈՐԻ ՄԱՐԶ

ՇԱՏԻՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2017-2021ԹԹ.

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Կազմել է համայնքի ղեկավար Տիգրան Խուրոյան
Հաստատվել է համայնքի ավագանու 09.12.2016թ. թիվ 65-Ն որոշմամբ

2016թ., գ.Շատին

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Համայնքի ղեկավարի ողջույնի խոսք	3
2. Համայնքի իրավիճակի նկարագրություն	4
2.1. Համայնքի ընդհանուր նկարագրություն	4
2.2. Համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը.....	6
2.3. Համայնքում իրականացվող ծրագրերը	7
2.4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի նկարագրություն և ֆինանսական կանխատեսումներ	8
2.5. Զարգացման խոչընդոտներ և դժվարություններ.....	10
2.6. Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈւԹՀՍ) վերլուծություն	11
3. Համայնքի զարգացման նպատակների սահմանում և գործողությունների պլանավորում.....	12
3.1. Համայնքի զարգացման տեսլական	12
3.2. Համայնքի զարգացման ծրագրերի, նպատակների առաջադրում և կոնկրետ խնդիրների ձևակերպում.....	12
4. ՀՀԾ ֆինանսավորում.....	18
5. ՀՀԾ մոնիթորինգ.....	19

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱԿԱՐԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔ

Շատին համայնքը ունի 2048 մշտական բնակչություն, որից շուրջ 1200-ը՝ 18-60 տարեկան: Բնակչությունը հիմնականում զբաղվում է անասնապահությամբ և հողագործությամբ, ինչը ոչ բոլոր դեպքերում է ապահովում բավարար եկամուտներ ապրուստի միջոցները հոգալու համար, նպաստելով համայնքի բնակչության միգրացիայի աճին, հետևաբար համայնքում առաջնային անհրաժեշտություն է աշխատատեղերի ստեղծումը:

Համայնքն ունի գազաֆիկացման կարիք, որը նույնպես օրակարգային հարց է: Համայնքի մշակույթի տունը գտնվում է անմխիթար վիճակում ինչը խոչընդոտում է միջոցառումների և հանդիպումների կազմակերպմանը: Համայնքում չկան երիտասարդական և այլ ժամանացային կենտրոններ:

Հետևաբար ելնելով վերոնշյալ խնդիրներից համայնքում առաջիկա 5 տարիներին նախատեսում է իրականացնել հետևյալ ծրագրերը՝ օգտագործելով համայնքի ուժեղ կողմերը, համայնքային բյուջեի միջոցները, ինչպես նաև ՀՀ Կառավարության և այլ միջազգային կառույցների աջակցությունը.

- Նոր աշխատեղերի ստեղծում
- Գազաֆիկացում
- Փողոցների ամբողջական լուսավորություն
- Գերեզմանոց տանող ճանապարհի և հանդամիջյան ճանապարհների բարեկարգում
- Շատիվանք վանական համալիրի վերանորոգում և փլուզման կանխարգելում
- Համայնքի մաքրության և բարեկարգման խնդիրների կանոնակարգում
- Ոռոգման և խմելու ջրի ցանցերի բարելավում
- Զբոսաշրջության զարգացում
- Համայնքում երիտասարդական կենտրոնի ստեղծում

Համայնքը համագործակցում է մի շարք ծրագրերի հետ, նախատեսվում է հնարավորինս ընդլայնել համագործակցության շրջականները և ներգրավվել նոր ծրագրեր, մասնավորապես այժմ համայնքը համագործակցում և իրականացնում է փոքր ծրագրեր «Որդեգրիր մի գյուղ» ծրագրի շրջանակներում, ինչպես նաև համագործակցում է «Ռազմավարական զարգացման գործակալություն» ՀԿ-ի հետ:

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

2.1. Համայնքի ընդհանուր նկարագրություն

Շատին համայնքը վերաբնակեցվել է 1828թ. Պարսկաստանի Սալմաստ գավառից ներգաղթած հայ ընտանիքներով: Համայնքն ունի հին պատմություն, ինչի մասին վկայում են համայնքում գտնվող վանքերն ու մատուռները: Համայնքի տարածքում է գտնվում երբեմնի Եղեգիս քաղաքի ավերակները, Աղվանք և Բազելիկ եկեղեցիները, Շատիվանք վանական համալիրը, Ավարայրի ճակատամարտից նահանջած հայրենասեր մարտիկների գերեզմանները, որոնք նահանջի ճանապարհին մարտի են բռնվել պարսիկների հետ: Այդ փաստն են վկայում Անգեղի, Սուրբ Աստվածածին և համայնքի այլ տարածքներում գտնվող մատուռները:

Համայնքը ծովի մակարդակից բարձր է 1300-1350 մ, այն ունի գեղեցիկ դիրք: Արևելյան կողմից գյուղի վրա կախված են ժայռակազմ լեռների բազմասյուն ճակատները: Գյուղի տարածքը ձգվում է Եղեգիս գետի երկայնքով, նրա երեք վտակների հատման տեղում:

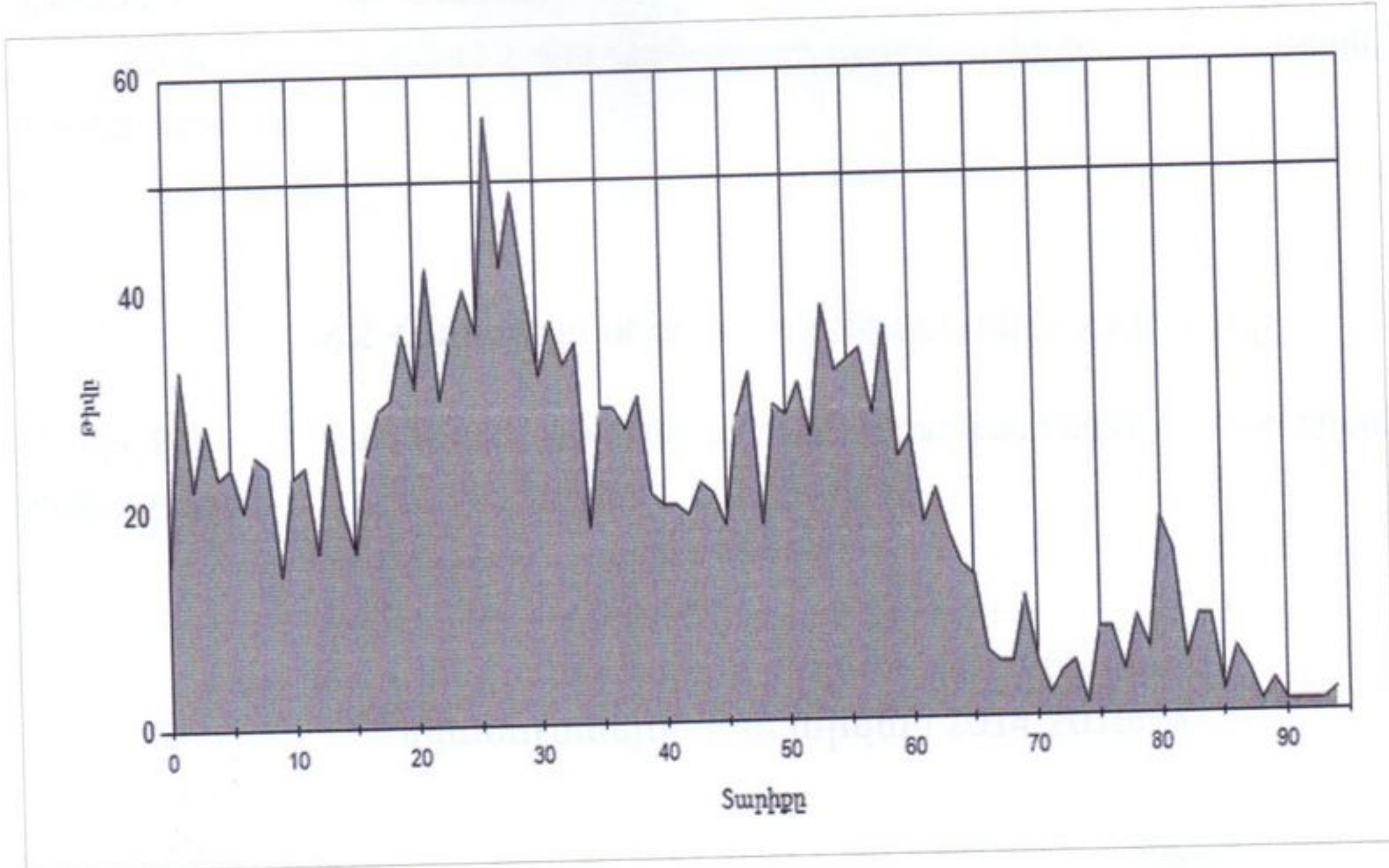
Բնակչությունը հիմնականում զբաղվում է անասնապահությամբ և հողագործությամբ: Համայնքը մարզկենտրոնից գտնվում է 12 կմ հեռավորության վրա: Համայնքով անցնում է մարզկենտրոնն ու թ համայնքների միացնող միջմարզային ճանապարհը և դեպի Սևանի ավազան տանող բարեկարգ ճանապարհը: Համայնքի տարածքում կան հանքային հանածոներ, շինարարական քար՝ գրանիտ, տրավերտին:

Համայնքի առկա (ներառյալ ժամանակավոր ներկա) բնակչության թիվը 2016թ. հունվարի 1-ի տվյալներով կազմում է 2115 մարդ, մշտական բնակչությունը՝ 2048 մարդ, տնտեսությունների թիվը՝ 670:

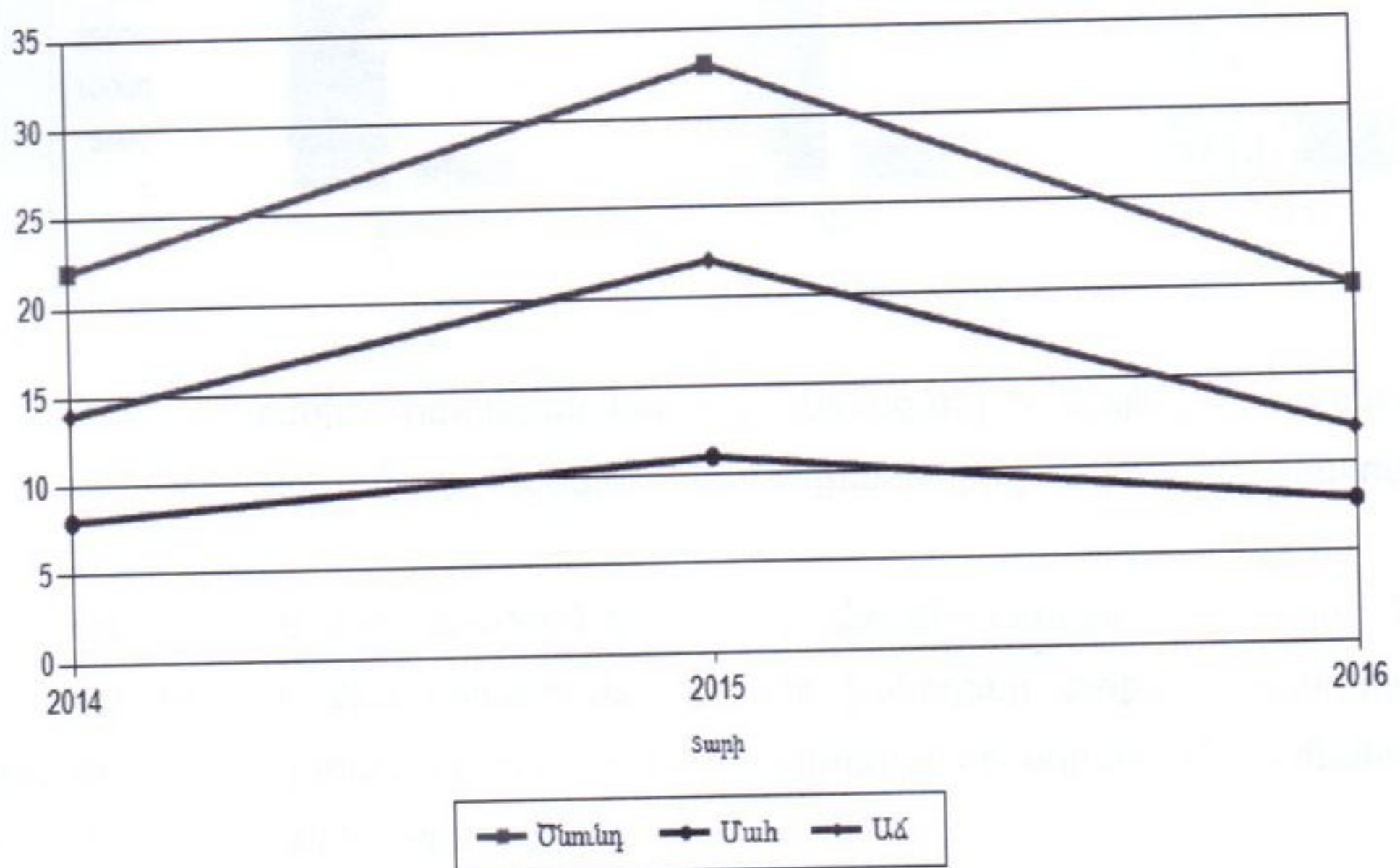
Ստորև ներկայացված են բնակչության տարիքային սանդղակը և բնակչության բնական աճը 2014-2016թթ.:

Բնակչության տարիքային սանդղակ

Բնակչության բնական աճը (2014-2016թթ.)

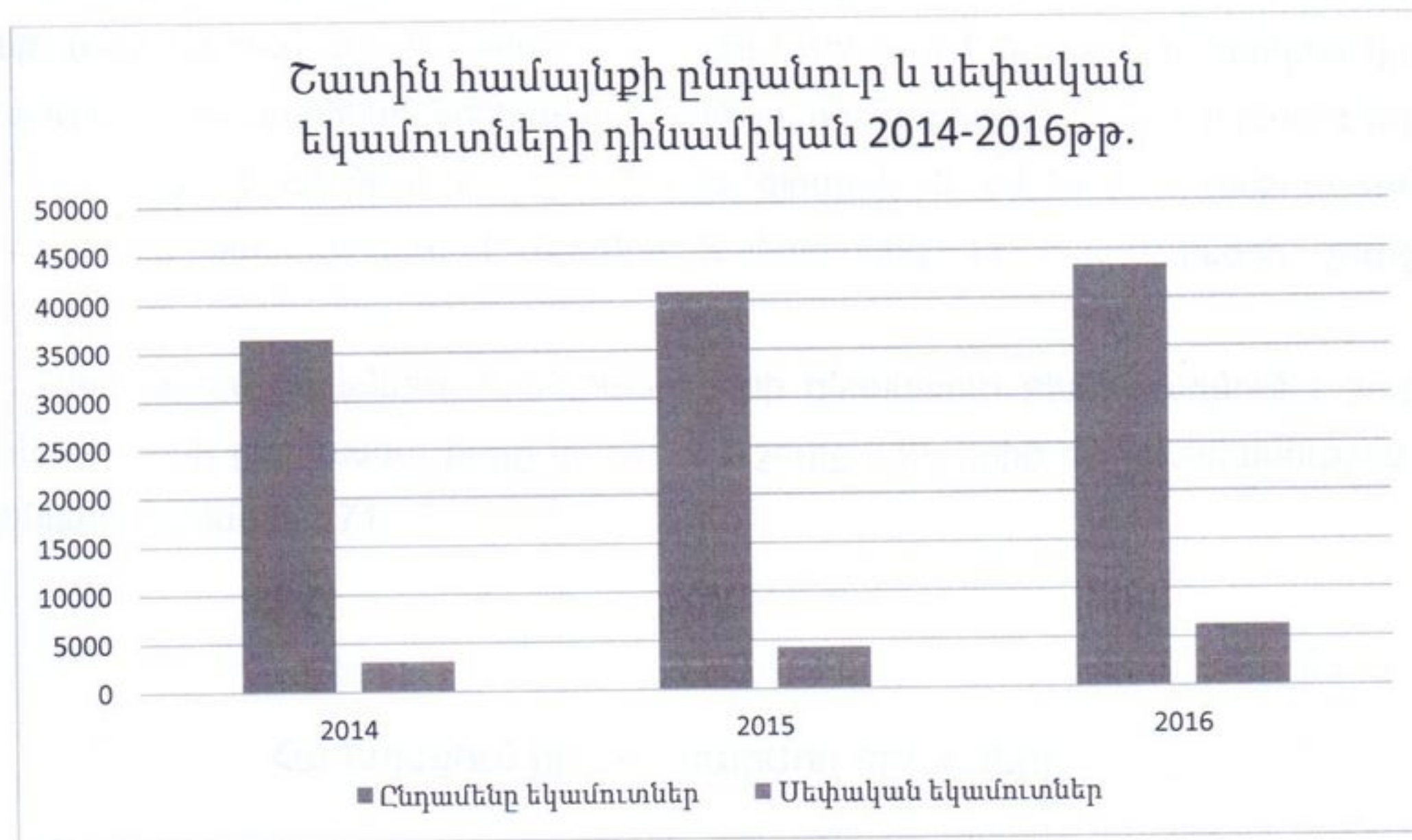

Համայնքի վարչական տարածքը 4582.28 հա է, այդ թվում՝ գյուղատնտեսական նշանակության հողեր՝ 3484 հա:

Համայնքում գործում է մեկ միջնակարգ դպրոց, առողջության կենտրոն, մշակույթի տուն, գրադարան:

2.2 Համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը

Ստորև ներկայացված է համայնքի ընդհանուր և սեփական եկամուտների դինամիկան 2014-2016թթ.:

2017 թվականի տարեկան բյուջեի նախագծով համայնքի ընդհանուր տարեկան եկամուտները կազմում են 43360,6 հազար դրամ, որից սեփական եկամուտներ՝ 4744,3 հազար դրամ:

Համայնքում այժմ գործում են 10 անհատ ձեռնարկատերեր, որից 7 մանրածախ վաճառքի կետեր, մեկ դեղատուն, մեկ հրուշակեղենի փոքր արտադրություն, և մեկ հյուրերի փոքր արտադրություն, որոնց արտադրանքի սպառման հիմնական շուկան ոչ միայն Վայոց ձոր այլև հարակից մարզերն են:

Համայնքի բնակչությունը զբաղվում է հողագործությամբ և անասնապահությամբ: Ստացված հիմնական արտադրանքը սպառվում է հիմնականում քաղաք Երևանում:

Համայնքն ունի զբոսաշրջության զարգացման համար նպաստավոր պայմաններ, մասնավորապես համայնքի տարածքում է գտնվում Շատիվանքի վանական համալիրը, Անգեղի ձորը, Բեգոարյան այծերի դիտակետը, մատուռներ, ինչպես նաև համայնքի տարածքով է անցնում Եղեգիսի կիրճ տանող ճանապարհը:

Այժմ համայնքում գործում են թվով 3 հյուրատներ, որոնք հաջողությամբ գործում են, սակայն կարիք կա ավելացնելու համայնքում հյուրատների թիվը, որը նախատեսվում է կատարել դոնոր կազմակերպությունների աջակցությամբ (որի փորձը արդեն կա), ինչպես նաև դիմելով ծրագրերի (մասնավորապես մարզում գործում է Թրփանձեան գյուղական համայնքների զարգացման ծրագիրը, որը տրամադրում է 6% վարկեր համայնքների բնակիչների կողմից ներկայացված բիզնես ծրագրերի համար):

Համայնքում գործում է մեկ միջնակարգ դպրոց, որտեղ հաճախում են թվով 219 (2016թ. տվյալներով) աշակերտներ: Դպրոցում գործում է նախադպրոցական կրթական ծառայություն 4-5 տարեկան երեխաների համար, որոնց թիվը 2016 թ. կազմում է թվով 22:

Համայնքում գործում է <<Հռիփսիմե գյուղական բժշկական ամբուլատորիա>> ՊՈԱԿ-ը, որը սպասարկում է Շատին և հարակից 11 համայնքների շուրջ 7100 բնակչություն:

Համայնքում նպաստառու ընտանիքների ընդհանուր թիվը կազմում է շուրջ 137: Թոշակառուների ընդհանուր թիվը կազմում է շուրջ 239, որից հաշմանդամության թոշակ 68, կենսաթոշակառու 171:

2.3 Համայնքում իրականացվող ծրագրերը

Առաջիկա հինգ տարիներին համայնքը պատրաստվում է համագործակցել <<Կառավարության, միջազգային դոնոր կազմակերպությունների, ինչպես նաև անհատ ներդրողների հետ: Նախատեսվում է համայնքի վարչական տարածքում շուրջ 25 տարի չգործող նախկին <<Ռելեի>> գործարանը վերանորոգել և վերապրոֆիլավորել, որի արդյունքում կստեղծվեն նոր աշխատատեղեր ոչ միայն Շատին այլև հարևան համայնքների բնակչության համար:

Համայնքը համագործակցել և առաջիկայում շարունակելու է համագործակցել <<Ռազմավարական զարգացման գործակալություն>> հասարակական կազմակերպության հետ՝ <<Անասնապահության զարգացում Հարավային կովկասում>>

ծրագրի շրջանակներում, նպատակ ունենալով խթանել անասնապահության զարգացումը համայնքում:

Համայնքը ակտիվ համագործակցում է «Որդեգրիր մի գյուղ» ծրագրի հետ, որի արդյունքում համայնքում արդեն իրականացվել են փոքր ծրագրեր, և առաջիկայում նախատեսվում է շարունակել համագործակցությունը՝ իրականացնելով նոր ծրագրեր:

Համայնքը աշխատանքներ է տանում նորից համագործակցելու Հայաստանի «Ֆուլեր տնաշինական կետրոնի» հետ, նպատակ ունենալով համայնքի անապահով և տան կարիք ունեցող ընտանիքներին օգնելու և աջակցելու տան վերանորոգման կամ կառուցելու հարցում:

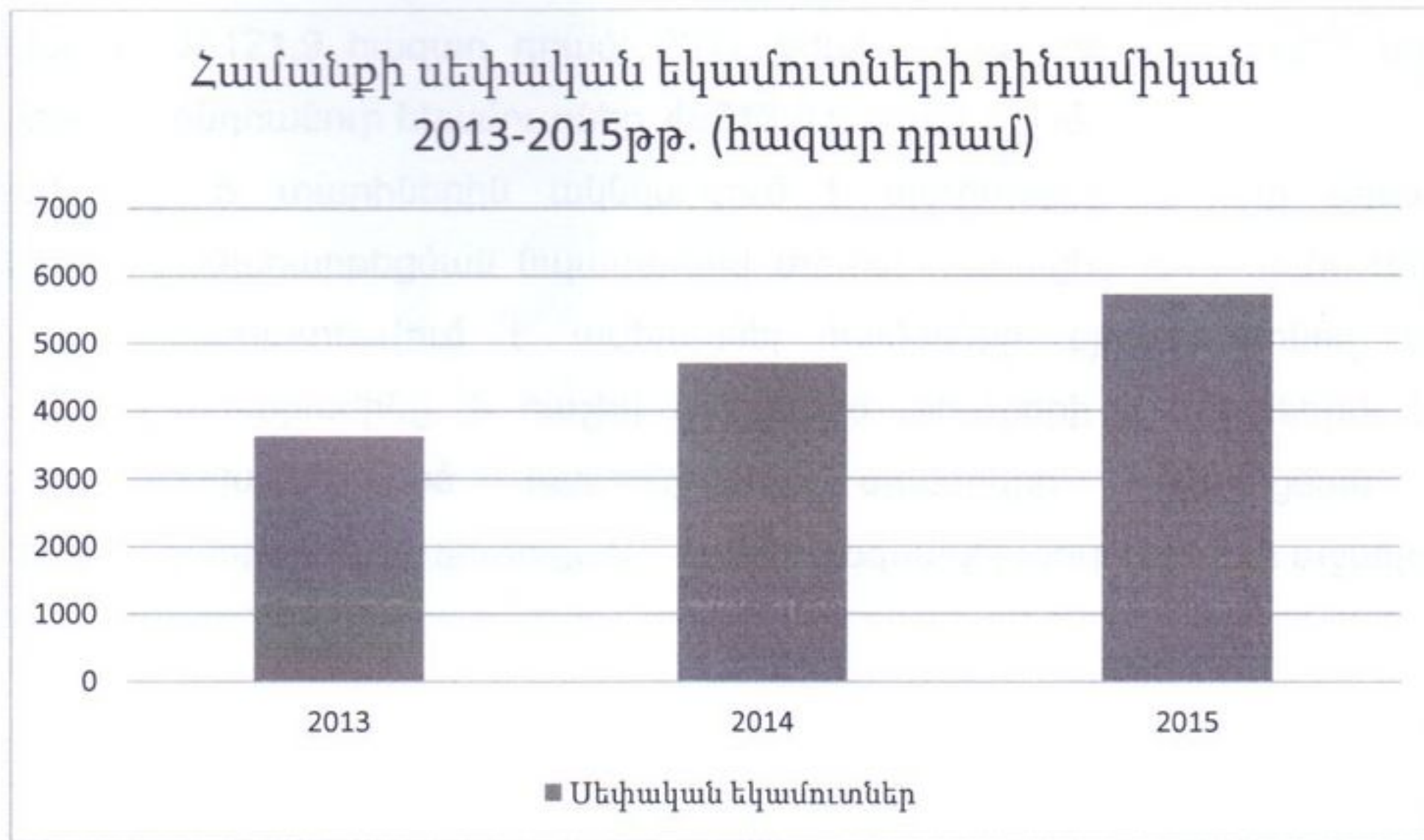
Համայնքը պատրաստակամ է համագործակցել անհատ ներդրողների հետ, ովքեր կցանկանան որևէ ներդրում անել համայնքում:

2.4 Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի նկարագրություն և ֆինանսական կանխատեսումներ

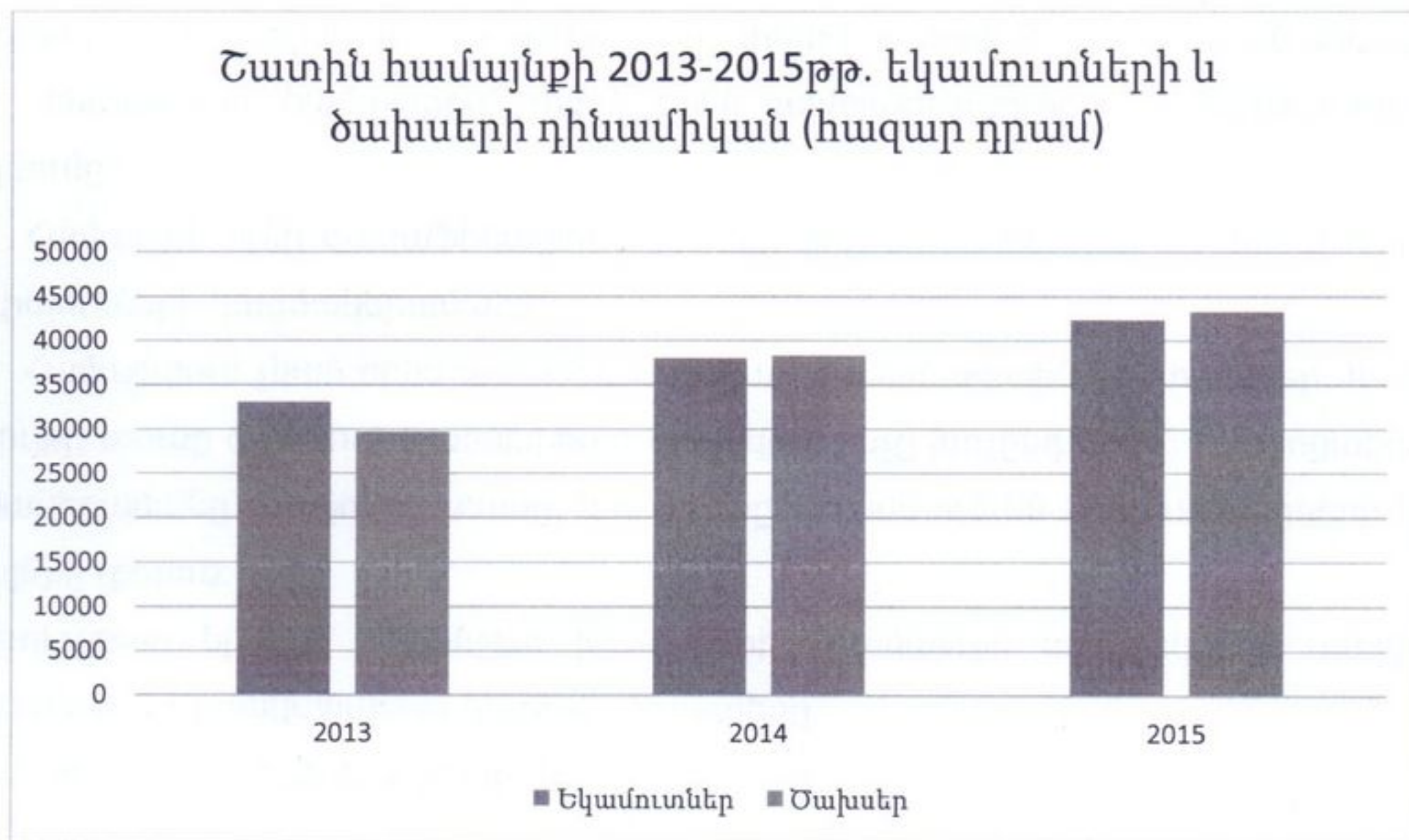
Համայնքի բյուջեի եկամուտները գոյանում են համայնքի բյուջե վճարվող հողի հարկից, գույքահարկից, տեղական տուրքերից և ֆինանսական համահարթեցման նպատակով տրվող դոտացիաներից: Համայնքի բյուջեի եկամուտների սեփական եկամուտները փոքր մաս են կազմում, սակայն դրանք 2013-2015թթ. փաստացի տվյալներով աճել են:

Ստորև ներկայացված է համայնքի սեփական եկամուտների փաստացի տվյալները 2013-2015թթ.:

2016 թվականի համայնքի սեփական եկամուտները նախատեսվել են 4263,6 հազար դրամ, 2017 թվականի բյուջեի նախագծով նախատեսվել է 4744,3 հազար դրամ:

2016 թվականին նախատեսված ընդհանուր եկամուտների չափը կազմում է 44640,6 հազար դրամ, 01.11.2016թ. դրությամբ համայնքի բյուջեի եկամուտները

կատարվել են 38121,9 հազար դրամ: 2017 թվականի տարեկան բյուջեի նախագծով նախատեսվել է ընդհանուր եկամուտներ՝ 46613,9 հազար դրամ:

Առաջիկա 5 տարիներին ակնկալվում է պետության կողմից տրամադրվող ֆինանսական համահարթեցման նպատակով տրվող դոտացիաների չափի ավելացում, ինչպես նաև նախատեսվում է ավելացնել համայնքի բյուջե մտնող սեփական եկամուտների չափաբաժինը, ի հաշիվ տեղական տուրքերի և վճարների: Առաջիկա տարիներին նախատեսված համայնքային ծրագրերի իրականացման գործում նախատեսվում է ներգրավել պետական և դոնոր կազմակերպությունների աջակցությունը:

2.5 Ջարգացման խոչընդոտներ և դժվարություններ

Շատին համայնքի բնակչությունը հիմնականում զբաղվում է անասնապահությամբ և հողագործությամբ, ինչը ոչ բոլոր դեպքերում է ապահովում բավարար եկամուտներ ապրուստի միջոցները հոգալու համար, նպաստելով համայնքի բնակչության միգրացիայի աճին, հետևաբար համայնքում առաջնային անհրաժեշտություն է աշխատատեղերի ստեղծումը:

Համայնքն ունի գազաֆիկացման կարիք, որը նույնպես օրակարգային հարց է: և հանդիպումների կազմակերպմանը:

Համայնքում չկան երիտասարդական և այլ ժամանացային կենտրոններ, համայնքի մշակույթի տունը գտնվում է անմխիթար վիճակում ինչը խոչընդոտում է միջոցառումների կազմակերպմանը մշակույթի տանը, այս ամենը նպաստում են երիտասարդների կողմից համայնքը լքելուն:

Հետևաբար ելնելով վերոնշյալ խնդիրներից համայնքի առաջիկա 5 տարիներին նախատեսում է իրականացնել հետևյալ ծրագրերը՝

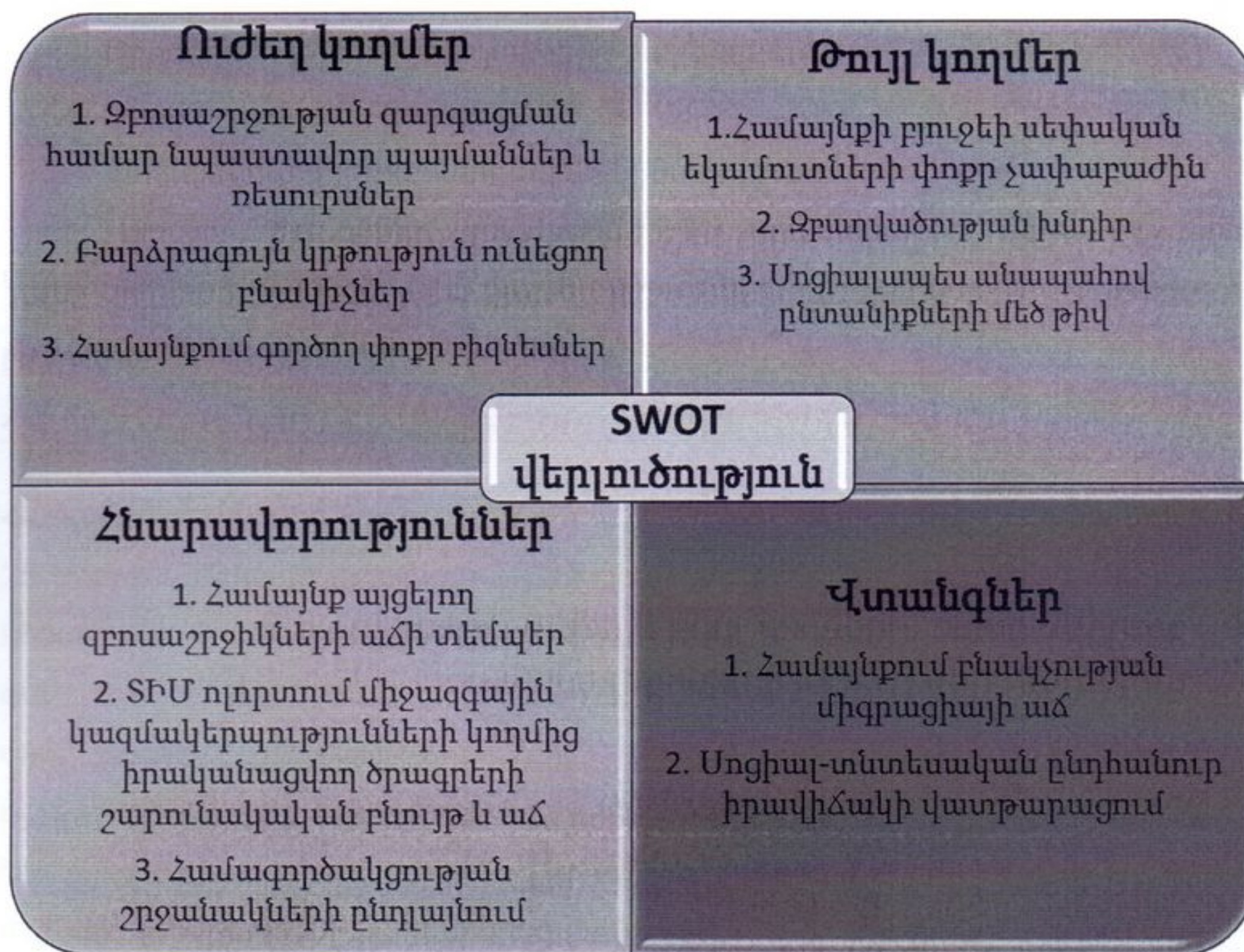
- Նոր աշխատեղերի ստեղծում
- Գազաֆիկացում
- Փողոցների ամբողջական լուսավորություն
- Գերեզմանոց տանող ճանապարհի և հանդամիջյան ճանապարհների բարեկարգում
- Շատիվանք վանական համալիրի վերանորոգում և փլուզման կանխարգելում
- Համայնքի մաքրության և բարեկարգման խնդիրների կանոնակարգում

- Ոռոգման և խմելու ջրի ցանցերի բարելավում
- Զբոսաշրջության զարգացում
- Համայնքում երիտասարդական կենտրոնի ստեղծում

Վերնշյալ ծրագրերը նախատեսվում է իրականացնել օգտագործելով համայնքի ուժեղ կողմերը, համայնքային բյուջեի միջոցները, ինչպես նաև ՀՀ Կառավարության և այլ միջազգային կառույցների աջակցությունը:

2.6 Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈւԹՀՍ) վերլուծություն

3. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՋԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ ԵՎ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆԱԿՈՐՈՒՄ

3.1 Համայնքի զարգացման տեսլական

Համայնքի տեսլականն է ունենալ զարգացած զբոսաշրջությամբ, գյուղատնտեսությամբ, փոքր բիզնեսներով համայնք, որտեղ բնակիչներ կունենան զբաղավածություն, երիտասարդները կվերադառնան և կմնան համայնքում: Դրան է ուղղված համայնքի կողմից կազմված առաջնահերթ ծրագրերի, նպատակների ձևակերպումը ըստ առաջնահերթ բնագավառների, որը ներկայացված է հաջորդ բաժնում:

3.2 Համայնքի զարգացման ծրագրերի, նպատակների առաջադրում և կոնկրետ խնդիրների ձևակերպում

Ստորև ներկայացվում է համայնքի զարգացման ծրագրերի, նպատակների առաջադրում և կոնկրետ խնդիրների ձևակերպում՝ ըստ առանձին բնագավառների.

ԾՐԱԳԻՐ 1

ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ՆՈՐ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԵՐԻ ՍՏԵՂԾՈՒՄ:

Համայնքում կարևոր նշանակություն ունի նոր աշխատատեղերի ստեղծումը: Համայնքում 25 տարի և ավել չի աշխատում նախկին <<ՌԵԼԵԻ>> գործարանը: Բնակչության համար կենսական նշանակության հարց է գործարանի շենքի վերապրոֆիլավորումը: Շենքը գտնվում է անբարեկարգ վիճակում, անհրաժեշտ է մեծ ֆինանսական ներդրում, գործարանի վերանորոգման և վերապրոֆիլավորման համար: Գործարանի վերագործարկումը ոչ միայն Շատին համայնքի բնակիչների, այլ նաև հարևան համայնքների համար կապահովի նոր աշխատատեղեր: Ծրագիրը իրականացնելու համար անհրաժեշտ է հարցը բարձրացնել << կառավարություն առջև ստանալու անհրաժեշտ ֆինանսական ներդրումը:

Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ է 60 մլն << դրամ, որն ակնկալվում է ստանալ << Կառավարության պետական աջակցության ծրագրի շրջանակներում: Այժմ

տարվում են աշխատանքներ այդ ուղղությամբ: Ծրագիրը նախատեսվում է իրականացնել 2017 թվականի ընթացքում:

ԾՐԱԳԻՐ 2

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԳԱԶԱՖԻԿԱՑՈՒՄ:

Համայնքի համար կարևորագույն խնդիր է գազաֆիկացումը: Բնական գազի բացակայությունը համայնքի տարածքում լուրջ խոչընդոտ է հանդիսանում թէ՛ ներդրողների և թէ՛ ազգաբնակչության տնտեսական զարգացման համար: Բնակիչները օգտագործում են անհամեմատ թանկ հեղուկ գազ և էլեկտրական հոսանք, ինչպես նաև հատում կանաչ տարածքներ: Ծրագիրը իրականացնելու համար անհրաժեշտ է հարցը բարձրացնել համապատասխան գերատեսչությունների և ՀՀ կառավարության առջև:

Ծրագիրը նախատեսվում է իրականացնել 2019-2020 թվականներին՝ պետական աջակցությամբ, որի համար անհրաժեշտ է շուրջ 80 մլն դրամ:

ԾՐԱԳԻՐ 3

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՓՈՂՈՑՆԵՐԻ ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ:

Համայնքի համար կարևոր է փողոցային լուսավորությունը: Փողոցային լույսեր են անցկացվել համայնքի գլխավոր փողոցում, սակայն այն ամբողջությամբ չի ավարտվել: 2019 թվականին նախատեսվում է իրականացնել համայնքի գլխավոր փողոցի մնացած 1,5 կմ ճանապարհի լուսավորությունը: Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ է 5 մլն ՀՀ դրամ, որը նախատեսվում է իրականացնել համաներդրմամբ: Համայնքի սեփական ներդրումը կկազմի 2 մլն դրամ, մնացած 3 մլնն ակնկալվում է ստանալ այլ կազմակերպություններից ու ներդրողներից:

ԾՐԱԳԻՐ 4

ԳԵՐԵՁՄԱՆՈՑ ՏԱՆՈՂ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻ ԵՎ ՀԱՆՂԱՄԻՋՅԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՆԵՐԻ

ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄ:

Գերեզմանոցի ճանապարհի անբարեկարգ վիճակը խնդիր է համայնքի բնակիչների համար: Հանդամիջյան ճանապարհների անբարեկարգ վիճակը խոչընդոտ է գյուղացիների գյուղատնտեսական աշխատանքների կատարմանը, լրացուցիչ խնդիրներ է առաջացնում տեխնիկայի և բնակիչների համար: Կարևոր է ծրագրի ամբողջական իրականացումը:

Որոշակի աշխատանքներ արդեն կատարվել են վերոնշյալ խնդրի լուծման ուղղությամբ: Նախատեսվում է 2018 թվականի տարեկան բյուջեի միջոցների հաշվին ամբողջությամբ բարեկարգել ճանապարհը, որի համար անհրաժեշտ է նախնական գնահատմամբ 2,6 մլն դրամ, որով նախատեսվում է բարեկարգել շուրջ 2,7 կմ ճանապարհ:

ԾՐԱԳԻՐ 5

ՇԱՏԻՎԱՆՔ ԿԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐԻ ԿԵՐԱՆՈՐՈՂՈՒՄ ԵՎ ՓԼՈՒԶՄԱՆ

ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՈՒՄ:

Շատիվանքի վանական համալիրը գտնվում է Շատին գյուղից մոտ 4կմ դեպի արևելք, համանուն ձորակի աջ ափին: Հիմնադրվել է Սյունյաց Սմբատ, Սահակ իշխանների և Սոփիա տիկնոջ պատվերով 929թ.-ին:

Շատին վանական համալիրը օր օրի քայքայվում է, մասնավորապես փլվել է վանական համալիրի պարսպի դիտակետը, քանդվում և թափվում են տանիքի քարերը: Ճանապարհը գտնվում է անբարեկարգ վիճակում: Բազմաթիվ զբոսաշրջիկներ այցելում են Շատիվանք, սակայն ճանապարհի վատ վիճակը լրացուցիչ խոչընդոտներ է ստեղծում մարդկանց և տրանսպորտի համար:

Ակնկալում ենք համապատասխան մարմինների աջակցությունը, վանական համալիրը փլուզումից փրկելու համար: Միաժամանակ Շատինի համայնքապետարանը պատրաստ է հնարավորության սահմաններում 2018-2019թթ. տրամադրել աջակցություն՝ 2 մլն դրամի չափով, մնացած անհրաժեշտ գումարը ակնկալվում է ստանալ համապատասխան մարմիններից և անհատ ներդրողներից:

ԾՐԱԳԻՐ 6

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՄԱՔՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳՈՒՄ:

Շատին համայնքում այժմ իրականացվում են աղբահանման աշխատանքներ, մասնավորապես շաբաթը մեկ անգամ կազմակերպվում է կենցաղային աղբի տեղափոխում, կենցաղային աղբի համար դրված են ընդամենը մի քանի աղբամաններ, սակայն նշված աշխատանքները բավարար չեն համայնքում ամբողջական մաքրություն իրականացնելու համար: Բացի դա համայնքում չկա աղբավայր: Աղբը անխնա թափվում է գյուղում հոսող գետերի մեջ և ափերին, որը իրական աղետ է շրջակա միջավայրի, հարակից պտղատու այգիների և ընտանի կենդանիների համար: Հետևաբար անհրաժեշտ

է համայնքում իրականացնել շաբաթական 2-3 աղբահանում, տեղափոխել առաջացած ամբողջ աղբը, ավելացնել համայնքում առկա աղբամանների թիվը:

Գյուղի գլխավոր ճանապարհի եզրերի ջրահեռացման կիսախողովակների մաքրման կանոնակարգումը արդեն ընթացքի մեջ է, որը պետք է ունենա շարունակական բնույթ: Նախատեսվում է համայնքային բյուջեից ամենամյա ֆինանսական միջոցներ հատկացնել ծրագրի իրականացման համար 2017-2021թթ-ին, որի համար նախատեսվում է համայնքի սեփական եկամուտներից տարեկան տրամադրել 1,5 մլն դրամ:

ԾՐԱԳԻՐ 7

ՈՌՈԳՄԱՆ ԵՎ ԽՄԵԼՈՒ ՋՐԻ ՑԱՆՑԵՐԻ ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ:

<<Պարզ Աղբյուր>> կոչվող խմելու ջրի խողովակը գտնվում է անբարեկարգ վիճակում, նախատեսվում է հիմնովին վերանորոգել այն:

Համայնքով անցնում է <<Հերմոն-Ելփին>> ոռոգման ջրատարը, որի շնորհիվ հնարավոր է ոռոգել գյուղի կենտրոնական տարածքը, որն ունի ոռոգման ջրի խնդիր:

<<Ղարաթոփաղ>> կոչվող մայր առուն, որով ջրվում է համայնքի վերոնշյալ տարածքում գտնվող ամբողջ հողատարածքները, տեղ-տեղ ունի բարեկարգելու անհրաժեշտություն, անհրաժեշտություն կա տեղադրելու կիսախողովակներ:

Ծրագրի իրականացման համար համայնքապետարանը կկազմակերպի անհրաժեշտ աշխատանքները և 2017-2018 թվականներին տարեկան բյուջեով կտրամադրի 990 հազար դրամ:

ԾՐԱԳԻՐ 8

ՇԱՏԻՆ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԶՐՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ:

Վայոց ձորը յուրօրինակ զբոսաշրջային գոտի է, հարուստ պատմամշակութային արժեքներով և պատմությամբ: Մարզի ռեսուրսները նպաստում են զբոսաշրջության տարբեր ձևերի զարգացմանը, մասնավորապես էկոտուրիզմ, լեռնային տուրիզմ, ագրոտուրիզմ, առողջարանային տուրիզմ, էքստրեմալ տուրիզմ: Այս առումով բացառություն չէ նաև Շատին համայնքը, որի ռեսուրսները նպաստում են զբոսաշրջության վերը նշված ձևերի զարգացմանը, մասնավորապես համայնքի տարածքում է գտնվում Շատիվանքի վանական համալիրը, Անգեղի ձորը, Բեզդարյան այծերի դիտակետը,

մատուռներ, ինչպես նաև համայնքի տարածքով է անցնում Եղեգիսի կիրճ տանող ճանապարհը:

Այժմ համայնքում գործում են թվով 3 հյուրատներ, որոնք հաջողությամբ գործում են, սակայն կարիք կա ավելացնելու համայնքում հյուրատների թիվը, որը նախատեսվում է կատարել դոնոր կազմակերպությունների աջակցությամբ (որի փորձը արդեն կա), ինչպես նաև դիմելով ծրագրերի (մասնավորապես մարզում գործում է Թրփանձեան գյուղական համայնքների զարգացման ծրագիրը, որը տրամադրում է 6% վարկեր համայնքների բնակիչների կողմից ներկայացված բիզնես ծրագրերի համար):

Այսպիսով նախատեսվում է համայնքում վերը նշված միջոցներով առաջիկա 5 տարիներին՝ 2017-2021թթ. ավելացնել հյուրատների քանակը, հասցնելով մինչև 20-ի: Ինչպես նաև զարգացնել ագրոտուրիզմը՝ զբոսաշրջային սեզոնին կազմակերպել այցեր ոչ միայն պատմամշակութային վայրեր, այլև մասնակցություն բերքահավաքի, գինու և այլ գյուղատնտեսական արտադրանքների պատրաստման գործընթացներին: Կազմել տուրեր էքստրեմալ տուրիզմ նախընտրողների համար:

ԾՐԱԳԻՐ 9

ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՍՏԵՂԾՈՒՄ

Շատին համայնքում 16-30 տարեկան բնակչության թիվը կազմում է շուրջ 535: Համայնքում բացակայում են ժամանցի վայրերը, մշակույթի տան շենքային պայմանները օր օրի վատթարանում են, ինչը խոչընդոտում է մշակույթի տանը միջոցառումներ կամ այլ քննարկումներ կազմակերպելուն: Հետևաբար օրակարգային խնդիր է համայնքում երիտասարդական կենտրոնի ստեղծումը, ինչը կունենա մի քանի դրական արդյունքներ.

- Այն կդառնա հավաքատեղի համայնքի ակտիվ և նախաձեռնող երիտասարդների համար
- Կենտրոնում կկազմակերպվեն սեմինար-քննարկումներ տարբեր թեմաներով, հատկապես համայնքային խնդիրների և դրանք լուծման միջոցների վերաբերյալ
- Կենտրոնում տեղի կունենան հանդիպումներ միջազգային և այլ կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ, ովքեր առաջարկում են հետաքրքիր երիտասարդական ծրագրեր
- Կկազմակերպվեն մրցույթներ հարևան համայնքի երիտասարդների մասնակցությամբ:

Ծրագիրը նախատեսվում է կյանքի կոչել միջազգային դոնոր կազմակերպությունների աջակցությամբ, որի դեպքում համայնքը կհատկացնի համայնքային նշանակության հողատարածք շենք կառուցելու համար: Երիտասարդական կենտրոնի հետագա աշխատանքը նախատեսվում է իրականացնել գրանտային ծրագրերով և որոշ ծրագրերի դեպքում՝ համայնքային ֆինանսավորմամբ:

Ծրագիրը կյանքի կոչելու դեպքում համայնքը կդրամադրի համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողատարածք, անհրաժեշտ գումարը ակնկալվում է ստանալ միջազգային դոնոր կազմակերպություններից՝ 3 մլն դրամ:

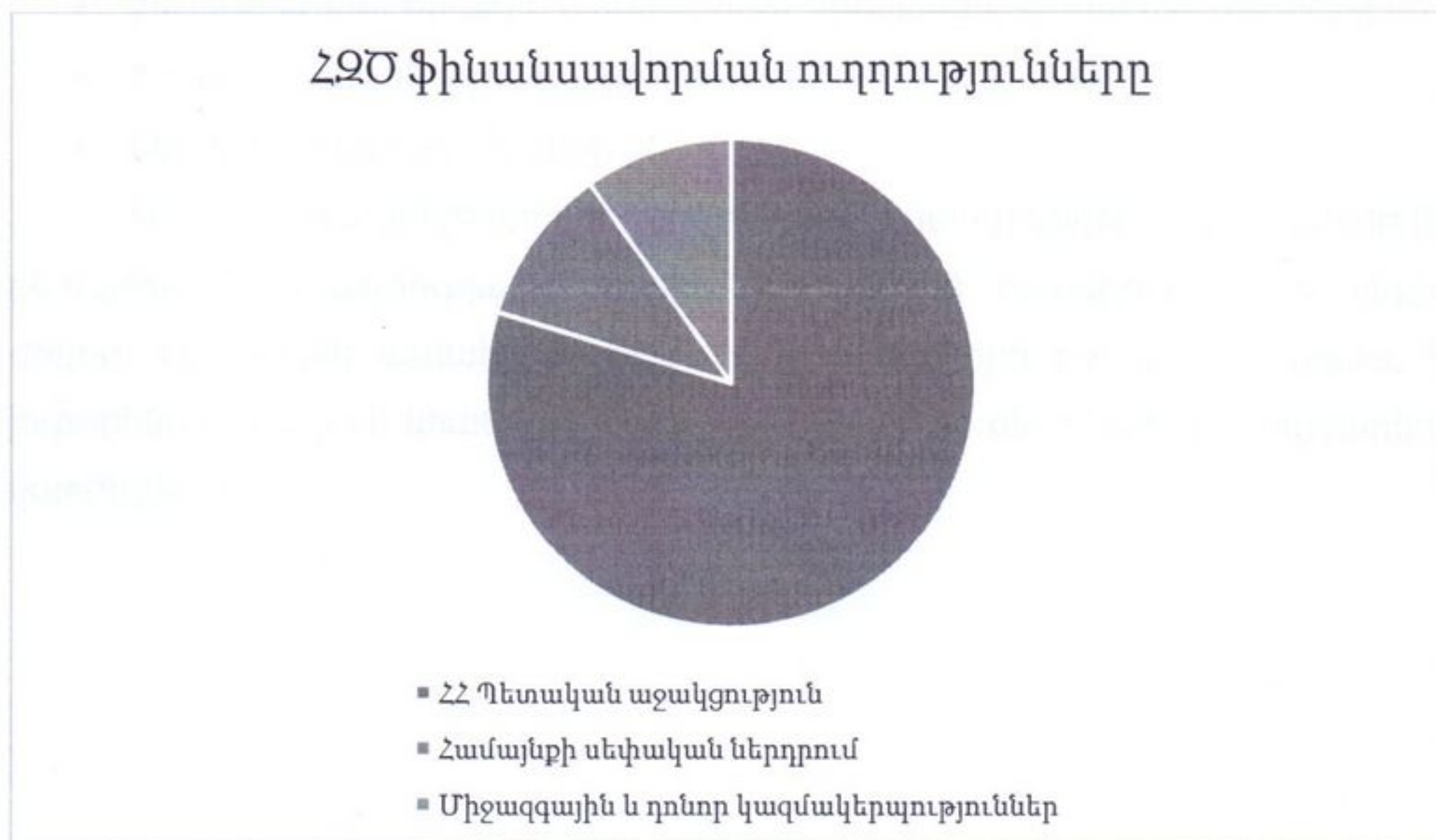

4. ՀԶԾ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ

Համայնքի զարգացման ծրագրում նախատեսված ծրագրերը և այլ աշխատանքներ ուղղված համայնքի զարգացմանը կիրականացվեն օգտագործելով համայնքի սեփական եկամուտները, ՀՀ Կառավարության պետական աջակցությունը, միջազգային և դոնոր կազմակերպությունների, ինչպես նաև անհատ ներդրողների աջակցությամբ: Նշված ներդրումները և աջակցությունը ստանալու համար այժմ տարվում են աշխատանքներ:

Մասնավորապես ՀԶԾ-ում նշված մի քանի ծրագրերը նախատեսվում է իրականացնել ՀՀ Կառավարության և անհատ ներդրողների աջակցությամբ: Ծրագրերի մի մասը կիրականացվեն համայնքի սեփական եկամուտների հաշվին:

Ստորև ներկայացվում է 2017-2021 թվականների ընթացքում վերոնշյալ ծրագրերի և աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ ֆինանսավորման աղբյուրները և դրանց չափերը:

Վերոնշյալ ծրագրերի բյուջեները հաշվարկված են նախնական գնահատմամբ, նախատեսվում է այդ ծրագրերը իրականացնել համաներդրմամբ՝ ներիժգրավելով համայնքի սեփական եկամուտները, ՀՀ Պետական աջակցությունը, ինչպես նաև միջազգային և դոնոր կազմակերպությունների, անհատ ներդրողների աջակցությունը:

5. ՀԶԾ ՍՈՆԻԹՈՐԻՆԳ

Համայնքի ՀԶԾ ծրագրով ներառված զարգացման ծրագրերը և աշխատանքները կարևոր են համայնքի զարգացման գործում, որոնք միտված են գլխավորապես համայնքի բնակչության կենսամակարդակի և ապրուստի պայմանների բարելավմանը, այդ իսկ պատճառով ՀԶԾ-ի մոնիթորինգը շատ կարևոր:

Նախատեսվում է մոնիթորինգ իրականացնել 5 տարիների ընթացքում վերը նշված բոլոր ծրագրերի իրականացման ժամանակ, ինչպես նաև իրականացնել մոնիթորինգ յուրաքանչյուր ծրագրի ավարտից հետո հասկանալու ստացված օգուտները և հետագայում նմանատիպ ծրագրերի իրականացման ընթացքում կատարվելիք բարեփոխումները:

Մասնավորապես մոնիթորինգի կենթարկվեն հետևյալ ցուցանիշները.

- յուրաքանչյուր ծրագրի բյուջեն, դրա ֆինանսավորման աղբյուրները,
- ծրագրի օգուտները և արդյունքները,
- ներգրավված բնակիչների թիվը,

Կատարված մոնիթորինգի արդյունքները կամփոփվեն և կներկայացվեն համայնքի բնակչության ուշադրությանը տարին մեկ անգամ՝ հրավիրելով համայնքի ընդհանուր ժողով: Այն կօգնի ապահովել ՏԻՄ աշխատանքների թափանցիկություն, ինչպես նաև յուրօրինակ հարթակ կհանդիսանա լսելու համայնքի բնակիչների առաջարկությունները և կարծիքները: